

संकल्पनाधारीत (Thematic) ग्रामपंचायत विकास आराखडा

सन २०२३-२४

पार्श्वभूमी

- ❖ सन 2013-14 केंद्र शासन सहाय्यीत राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियान (RGPSA) -75:25
- 💠 👚 सन २०१५-१६ -राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियानाचे पुनर्गठन .
- ❖ सन २०१६-१७ -राज्य शासनाने "ग्रामपंचायत विकास आराखडा" तयार करण्याचा उपक्रम शासन निर्णय दि. 04 नोव्हेंबर, 2015

अन्वये "आमचं गाव आमचा विकास" या नावाने सुरू केला.

- ❖ सन 2018-19 -राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियान पुनर्गठीत करून राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान -६०:४०
- ❖ सन २०२२-२३ -राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियानामध्ये सुधारणा करून पुनर्रचित (Revamped) राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान लागू केले

आहे. यामध्ये केंद्र व राज्य हिश्श्याचे प्रमाण 60:40 आहे.

पुनर्रचित राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान - घटक

- र प्रशिक्षण व क्षमता बांधणी पंचायत राज संस्थांचे लोकप्रतिनिधी व अधिकारी
- ग्रामपंचायत विकास आराखडा प्रशिक्षण (GPDP), जिल्हा परिषद व पंचायत समिती विकास आराखडे प्रशिक्षण
   (DPDP & BPDP)
- थिमॅटिक प्रशिक्षण शाश्वत विकासाची ध्येयांचे स्थानिकिकरण (९ संकल्पना)
   पंचायत राज संस्थांचे लोकप्रतिनिधी व अधिकारी
- ॰ पेसा क्षेत्रातील लोक प्रतिनिधी व अधिकारी प्रशिक्षण
- » प्रशिक्षकांचे प्रशिक्षण (тот)
- 🛾 प्रशिक्षणासाठी पायाभूत सुविधा राज्य व जिल्हा पंचायत संसाधन केंद्रे

पुनरंचित राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान - घटक

- « राज्य, जिल्हा व तालुका प्रकल्प व्यवस्थापन कक्षासाठी मनुष्यबळ
- 🤞 पेसा क्षेत्रासाठी विशेष सहाय्य जिल्हा, तालुका पेसा समन्वयक, ग्रामसभा मोबिलायझर
- आभासी प्रशिक्षण वर्ग (Virtual Classroom) वर्धा, नंदूरबार, वाशिम, उस्मानाबाद व
   गडचिरोली व नव्याने मंज्र प्रत्येक विभागातून एक याप्रमाणे ६ जिल्हे.
- पंचायत लर्निग सेंटर्स
- « राज्याबाहेरील व राज्यांतर्गत अभ्यास दौरे
- » माहिती, शिक्षण व संवाद (IEC)
- » प्रकल्प व्यवस्थापन (PMU)

शाश्वत विकास ध्येये (Sustainable Development Goals)

शाश्वत विकासाची ध्येये

- 1) गरिबी निर्मुलन
- 2) उपासमारीचे समूळ उच्चाटन
- 3)चांगले आरोग्य व क्षेमकुशल
- 4) गुणवत्तापूर्ण शिक्षण
- 5) लिंग समभाव
- 6) शुद्ध पाणी आणि स्वच्छता
- 7) परवडण्यायोग्य व स्वच्छ उर्जा
- 8) चांगल्या दर्जाचे काम व आर्थिक उन्नती
- 9) उद्योग, नावीन्यपूर्ण उपक्रम व पायाभूत सुविधा

शाश्वत विकासाची ध्येये

- 10) विषमता कमी करणे
- 11) शाश्वत शहरे आणि समुदाय
- 12) जबाबदार वापर आणि उत्पादन
- 13) हवामान क्रिया
- 14) पाण्याखालचे जीवन
- 15) जिमनीवरचे जीवन
- 16) शांतता, न्याय आणि सशक्त संस्था
- 17) ध्येयांसाठी भागीदारी

शाश्वत विकासाचे ध्येये साध्य करण्यामध्ये सन २०२१ मध्ये भारताचा क्रमांक जगात १२० आहे. तसेच निती आयोगाने जाहीर केलेल्या आकडेवारीनुसार महाराष्ट्र राज्याचा देशात ५ वा क्रमांक आहे.

शाश्वत विकास ध्येयांच्या (SDGs) नऊ संकल्पना

1) गरिबी मुक्त गाव (Poverty free Village)

• सर्व समाज घटकांना सामाजिक सुरक्षा, सार्वजनिक वितरण प्रणालीव्दारे सर्वांना अन्नधान्य, रोजगार, कौशल्य प्रशिक्षणपात्र मजुरांना जॉब कार्ड, शेत जिमनीची उत्पादन वाढ, विविध योजनांचे अभिसरण.

2) आरोग्यदायी गाव (Healthy Village)

• बालकांचे सुयोग्य पोषण, महिला व मुलींचे आरोग्य, संसर्गजन्य आजारांना प्रतिबंध, बालमृत्युचे प्रमाण कमी करणे, मिश्र शेती, सेंद्रीय शेतीला प्रोत्साहन, बालकांचे लसीकरण, शालेय मुलांना पोषण आहार.

3. बालस्नेही गाव (Child-Friendly Village)

• बालमजुर मुक्त गाव, मुलांची १०० टक्के पट नोंदणी, बालविवाह कमी करणे, बालकांसाठी सुरक्षित वातावरण, बालसभा/बालकांची संसद, विदयार्थ्यांना शालेय सुविधा, गुणवत्तापुर्ण शिक्षण

शाश्वत विकास ध्येयांच्या (SDGs) नऊ संकल्पना

जल समृद्ध गाव (Water Sufficient Village)

• सर्वांना पुरेसे पिण्यायोग्य पाणी, स्वच्छता सुविधा, शौचालयांचा १०० टक्के वापर, सांडपाणी प्रक्रिया, पाण्याचे पुनर्भरण, भूजल साठयाचे संरक्षण, नैसर्गिक स्त्रोतांचे जतन, सांडपाण्याचा पुर्नवापर, कार्यक्षम पाणी वापर.

स्वच्छ आणि हरित गाव (Clean and Green Village)

अपारंपारिक उर्जेचा वापर उदा. सौर उर्जा, पवन उर्जा, सामाजिक वनीकरणाव्दारे हरित क्षेत्र वाढ, जैवविविधतेचे संवर्धन, १०० टक्के हागणदारी मुक्त गाव

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधायुक्त गाव (Village with Self-Sufficient Infrastructure)

मुला मुलींसाठी स्विधायुक्त स्वतंत्र शौचालय, बारमाही रस्ते, सौर दिवे.

शाश्वत विकास ध्येयांच्या (SDGs) नऊ संकल्पना

सामाजिक दृष्ट्या सुरक्षित गाव (Socially Secured Village)

• गरिब कुटुंबाचे राहणीमान उंचावणे, नागरिकांना सामाजिक सुरक्षा योजनांचा लाभ देणे, मनरेगातून रोगार, दिव्यांग स्नेही गाव, ग्रामसभेत सर्वांचा सहभाग.

सुशासन युक्त गाव (Village with Good Governance)

• ग्रामपचायत ।वैकास आराखडयामध्ये सर्वांना लाभ् व विविध योजनांचे अभिसरण, सर्व सामाज घटकांना निर्णय प्रक्रियेत सामावून घेणे, सर्व घटकांचा विकास.

विरूध्द महिला स्नेही गाव (Women Friendly village)

जकीय, आर्थिक उपक्रमात महीला सहभाग, महिलांना समान काम समान मोबदला.

शाश्वत विकास ध्येयांच्या (SDGs) नऊ संकल्पना/विषय (थिम्स)

- ❖ सन २०२२-२३ पासून देशामध्ये व महाराष्ट्रामध्ये शाश्वत विकासाच्या ध्येयांची पंचायतराज यंत्रणेमार्फत प्रभावी अंमलबजावणी करणे हे महत्वाचे उदिष्ट निश्चित करण्यात आलेले आहे.
- ❖ हि ध्येये २०३० सालापर्यंत साध्य करण्यासाठी पंचायतराज संस्थांचे योगदान महत्वपूर्ण ठरणार आहे.
- शाश्वत विकास ध्येये साध्य करण्यासाठी पंचायतराज मंत्रालयाने एकूण ९ विषय संकल्पना निश्चित केल्या आहेत.
- ❖ ग्रामपंचायतींनी किमान एक किंवा दोन संकल्पना निवडून आगामी काळात काम करावयाचे आहे. त्यासाठी २४ एप्रिल २०२२ च्या राष्ट्रीय पंचायतराज दिवशी झालेल्या ग्रामसभेत ग्रामप्रचायंतींनी असे संकल्प निवडीचे ठराव पारित केले आहेत
- ❖ जिल्हा परिषद, पंचायत समिती व ग्रामपंचायत विकास आराखंडे तसेच विविध विकास योजना लोकसहभाग, योजनांचे अभिसरण यांच्या माध्यमातून शाश्वत विकास ध्येयांची पूर्तता करण्यासाठी त्यांचे स्थानिकिकरण आवश्यक आहे.
- १५ व्या वित्त आयोगातून प्राप्त होणा-या निधीचे नियोजन शाश्वत विकास ध्येये साध्य करण्यासाठी करावयाचा आहे.

Vibrant Gram Sabha Portal- Theme (Dec.2022)

Sr. No.	SDGs Themes	No of GPs taken Sankalp in different themes (out of 27890 GPs)	% GPs Taken Sankalp in different Themes (out of 27890 GPs)
1	Poverty Free and enhanced livelihoods Village	9014	32.32
2	Healthy Village	8557	30.68
3	Child Friendly Village	5207	18.67
4	Water Sufficient Village	22316	80.01
5	Clean and Green Village	20736	74.35
6	Village with Self-Sufficient Infrastructure	2307	8.27
7	Socially Just & Socially Secured Village	694	2.49
8	Village with Good Governance	911	3.27
9	Gender /Women friendly village	367	1.32

Vibrant Gram Sabha Portal- Theme (Dec.2022)

सशक्त पंचायत सतत् विकास

Vibrant Gram Sabha Portal- Theme (Dec.2022)

Contact Us

x Export to Excel

	MENT OF INDIA N	MINISTRY OF	PANCHAYATI RAJ					
	VIBRANT (	GRAM S	ABHA		Home	About Us KPIs -	Reports ~~▼~~	Cal
SDG Th	eme Count Rep	ort						
< Back								
St	ate Name : MA	HARASHTR	RA					
			Theme 1:		Theme 5:		Theme 7:	

25		<u> </u>
(4)	A FA	Ge Ge
*		8
	d ®	

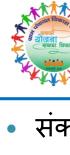
S.No	Zilla Panchayat	Total No. of GPs	Poverty Free and Enhanced Livelihoods Village	Theme 2: Healthy Village	Theme 3: Child- Friendly Village	Theme 4: Water Sufficient Village	Clean and Green Village	Theme 6: Village with Self- sufficient Infrastructure	Socially Just & Socially Secured Village	Theme 8: Village with Good Governance	Theme 9: Women Friendly Village
1.	AHMEDNAGAR	1316	397	291	255	976	912	137	41	43	5
2.	AKOLA	535	408	84	82	447	444	91	6	10	3
3.	AMRAVATI	841	639	27	11	838	831	133	2	29	3
4.	AURANGABAD	869	17	85	51	734	726	23	12	13	4
5.	BEED	1033	106	180	138	865	810	16	14	15	3 → ;

संकल्पनाधारोत (Thematic)

ग्रामपंचायत विकास आराखडा

संकल्पना निवड

• संकल्पनांची निवड:

सन २०२३-२४ या वर्षासाठी सर्व ग्रामपंचायतींनी ग्रामसभेमार्फत प्राधान्याने साध्य करावयाच्या एक किंवा दोन संकल्पनांची निवड करावी. पंधराव्या वित्त आयोगाच्या ६० टक्के बंधित निधीतून 'जलसमृध्द गाव व स्वच्छ व हरित गाव' या संकल्पनांवरील तरतुदी करणे बंधनकारक आहे. या दोन संकल्पना किंवा याव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही दोन संकल्पना ग्रामसभेमधून निवडावयाच्या आहेत. त्या संकल्पनांतर्गत निश्चित केलेली ध्येये/उध्दिष्टे साध्य करणेबाबत संकल्प करून ग्रामसभेचा ठराव पारित करावा.

• संकल्पांची नोंदः

या निवड केलेल्या संकल्पांची व ग्रामसभा ठरावाची नोंद Vibrant Gram sabha पोर्टल वर करावी. सदरची नोंद केल्याशिवाय GPDP/eGramSwaraj पोर्टलवर आराखडया विषयीची माहिती अदयावत करता येणार नाही.

संकल्पना निवड

- पंधराव्या वित्त आयोगाच्या ६० टक्के बंधित निधीतून 'जलसमृध्द गाव व स्वच्छ व हरित गाव' या संकल्पनांवरील तरतुदी करणे बंधनकारक असून, उर्वरीत ४०% अबंधीत निधीपैकी ५०% निधी ग्रामसभेने निवडलेल्या (एक किंवा दोन) संकल्पना मधील उपक्रमावर करण्याचे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे.
- त्याचप्रमाणे ग्रामसभेने निवड केलेल्या (एक किंवा दोन) संकल्पना मधील कमीतकमी ५०% उपक्रमावर तरतुदी आराखड्यामध्ये करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. त्यासाठी वित्त आयोगाच्या ४०% अबंधीत निधीबरोबरच ग्रामपंचायतीच्या इतर निधी स्त्रोतातील अबंधीत निधीच्या कमीतकमी ५०% निधीचा वापर या उपक्रमासाठी करावयाचा आहे.
- ई-ग्रामस्वराज पोर्टल मध्ये सर्व ९ संकल्पना अंतर्गत समावेश केलेल्या उपक्रमांची माहिती drop-down मध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. या उपक्रमापैकीच ग्रामसभेने प्राधान्यक्रम ठरवून आराखड्यातील उपक्रम निश्चिती करावयाची आहे.

ग्रामपंचायत विकास आराखडा प्रक्रिया

- पहिल्या ग्रामसभेमध्ये प्रारुप ग्रामपंचायत विकास आराखडा व दुस-या ग्रामसभेमध्ये अंतीम ग्रामपंचायत विकास आराखडा मंजुर करावयाचा आहे.
- ग्रामसभेमार्फत निवडलेल्या संकल्पना, त्याअंतर्गत घेता येणारे विविध उपक्रम यांना प्रसिध्दी द्यावी.
- ग्रामसभेपूर्वी महिला सभा, वॉर्ड सभा, बाल सभा व वंचित घटकांच्या सभा आयोजित करावयाच्या आहेत.
- या सभामधुन ग्रामपंचायत विकास आराखडा तयार करण्याच्या प्रक्रियेबाबत संपूर्ण माहिती देण्यात यावी.
- या सभामधुन द्यावयाची सर्व माहिती संबिधत शासिकय व जि.प. विभागाकडून प्राप्त करून घ्यावी.
- या सभा व ग्रामसभेच्या वेळापत्रकास ग्राम स्तरावर जास्तीत जास्त प्रसिध्दी द्यावी.
- ग्रामसभा मध्ये गावातील सर्व घटक उपस्थित राहण्याचे दृष्टीने सर्वतोपरी प्रयत्न करावेत.
- या सर्व सभा व्यवस्थितपणे आयोजित करून पार पाडण्याच्या दृष्टीने संबिधत गणासाठी नियुक्त केलेल्या विस्तार अधिकारी व पर्यवेक्षिका यांचेवर जबाबदारी सोपवावी.
- <u>याबाबत सविस्तर सूचना शासनाचे पत्र क्र. जीपीडीपी-२०२२/प्र.क्र.२३५/पंरा-६, दि. २९ नोव्हेंबर,२०२२</u> अन्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

महिला सभा, वॉर्ड सभा, बाल सभा व वंचित घटकांची सभा

- प्रत्येक ग्रामपंचायतीने ग्रामसभेपूर्वी महिला सभा, वॉर्ड सभा, बाल सभा व वंचित घटकांच्या सभा घ्यावयाच्या आहेत.
- ग्रामसभेपूर्वी घ्यावयाच्या या सर्व सभांमधून गावातील सर्व ग्रामस्थांना ग्रामपंचायत विकास आराखडयाशी सर्व संबंधित माहिती दयावयाची आहे. यामध्ये प्रामुख्याने खालील बाबींचा समावेश करावा.
  - १. सन २०२२-२३ च्या आराखड्यातील हाती घेतलेल्या कामांची व निधीची सद्यस्थिती
    - २. ग्रामसभेमध्ये संकल्प करून निवड केलेल्या शाश्वत विकासाची संकल्पना व या संकल्पनेंतर्गत समाविष्ट असलेले विविध उपक्रमांची माहिती.
    - ३. ग्रामपंचायतीस आराखडा तयार करण्यासाठी विविध स्त्रोतांमधून उपलब्ध होणारा निधी
    - ४. पंधराव्या वित्त आयोगाच्या ६० % बंधीत निधीतुन घेण्यात येणा-या संकल्पनेंतर्गत समाविष्ट असलेले विविध उपक्रमांची माहिती

महिला संभा, वॉर्ड सभा, बाल सभा व वंचित घटकांची सभा

- ५. गाव गरिबी निर्मुलन आराखडा
- ६.मिशन अंत्योदय सर्व्हक्षणातील माहिती,
- ७. राज्य शासन व जि.प. च्या विविध विभागांमार्फत ग्रामपंचायती साठी मंजूर वा प्रस्तावित करण्यात आलेले उपक्रम/कामे/योजना/कार्यक्रम
- ८. सदरची सर्व विभागांकडील आवश्यक ती माहिती संबंधित ग्रामपंचायतीस या सभा घेणेपूर्वी उपलब्ध करून देण्याची व संबंधित ग्रामपंचायतीस वेळेत उपलब्ध झाल्याची खात्री करण्याची जबाबदारी त्या-त्या ग्रामपंचायतीच्या गणासाठी नियुक्त केलेल्या विस्तार अधिकारी / पर्यवेक्षिका यांचेवर लेखी आदेशान्वये सोपवावी.
- ९. या सर्व माहितीच्या आधारे ग्रामपंचायत विकास आराखड्यातील प्राधान्यक्रम निश्चित करावयाचा असल्याने, त्यास जास्तीत जास्त प्रसिध्दी द्यावी.

पहिली ग्रामसभा

• संकल्पनाधारीत (Thematic) ग्रामपंचायत विकास आराखंडे अंतीम करण्यासाठी प्रत्येक ग्रामपंचायतीने कमीतकमी दोन ग्रामसभा घेणे बंधनकारक आहे.

अ) पहिली ग्रामसभा :

- १. पहिल्या ग्रामसभेमध्ये संकल्पनाधारीत (Thematic) ग्रामपंचायत विकास आराखडे तयार करण्यासाठी आवश्यक ती सर्व माहिती सादर करावयाची आहे. यामध्ये प्रामुख्याने खालील बाबींचा समावेश आवश्यक.
  - १. सन २०२२-२३ च्या आराखड्यातील हाती घेतलेल्या कामांची व निधीची सद्यस्थिती
  - २. ग्रामसभेमध्ये संकल्प करून निवड केलेल्या शाश्वत विकासाची संकल्पना व या संकल्पनेंतर्गत समाविष्ट असलेल्या विविध उपक्रमांची माहिती.
  - ३. ग्रामपंचायतीस आराखडा तयार करण्यासाठी विविध स्त्रोतांमधून उपलब्ध होणारा निधी
  - ४. पंधराव्या वित्त आयोगाच्या ६० % बंधीत निधीतून घेण्यात येणा-या शाश्वत विकासाची संकल्पना व या संकल्पनेंतर्गत विविध उपक्रमांची माहिती
  - ५. गाव गरिबी निर्मलन आराखडा.

पहिली ग्रामसभा

- ६. मिशन अंत्योदय सर्व्हेक्षणातील माहिती,
- ७.महिला, वॉर्ड, बाल व वंचित घटकांच्या सभेमार्फत करण्यात आलेले ठराव व शिफारसी
- ८. राज्य शासन व जि.प. च्या विविध विभागांमार्फत ग्रामपंचायती साठी मंजूर वा प्रस्तावित करण्यात आलेले उपक्रम/कामे/योजना/कार्यक्रम
- ९. शाळा विकास आराखडा
- १०. गावातील अंगणवाड्यांचा अहवाल
- ११. शासन / जि.प.च्या विविध विभागामार्फत वेळोवेळी करण्यात आलेल्या सर्वेक्षणातील माहिती.
- १२. केंन्द्र व राज्य शासनाच्या वेगवेगळ्या पोर्टल / वेबसाइट वर उपलब्ध असलेली गावाशी संबधित माहिती.

- २. वरील सर्व माहिती /अहवाल आणि नियोजनासाठी उपलब्ध होणारा निधी विचारात घेऊन , उपक्रम निहाय प्राधान्यक्रम ठरवून प्रारुप आराखडा तयार करावयाचा आहे.
- 3. ग्रामसभेमध्ये सर्व विभागाच्या ग्रामस्तरीय कर्मचा-यांनी उपस्थित रहण्याचे बंधनकारक करण्यात आलेले असून , त्यानुसार या कर्मचा-यांनी ग्रामसभेमध्ये त्यांच्या विभागाची आवश्यकती माहिती सादर करावयाची आहे.
- 4. ज्या राज्य / जि.प. विभागाचे ग्रामस्तरावर कर्मचारी उपलब्ध नाहीत, अशा विभागांनी त्यांचेकडील ग्रामपंचायतिनहाय माहिती संबधित गट विकास अधिका-यांना उपलब्ध करून देणेबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी संबधित खातेप्रमुखांना लेखी सूचना देऊन त्यानुसार कार्यवाही होत असल्याची खबरदारी घ्यावी.
- 5. ग्रामपंचायतीने ई-ग्रामस्वराज पोर्टल मध्ये निवडलेल्या संकल्पनांची माहिती भरुन , पोर्टल मध्ये त्या संकल्पनेंतर्गत नमूद केलेल्या (ड्रॉप डाऊन) उपक्रमांमधून प्रस्तावीत उपक्रमांची यादी करून, उपक्रमांचा प्राधान्यक्रम ठरवून त्यातील कमीत कमी 50 % उपक्रम व त्यासाठी अबंधीत निधीच्या ५०% तरतुद करून प्रारूप आराखडा तयार करावा.
- 6. सदर प्रारूप आराखड्यातील प्रत्येक उपक्रम व तरतुदीबाबत सविस्तर चर्चा ग्रामसभेमध्ये करावी.

पहिली ग्रामसभा

- 7. प्रारूप आराखड्यातील प्रत्येक उपक्रम व तरतुदीबाबत साधक-बाधक चर्चे अंती ग्रामपंचायतीचा प्रारूप ग्रामपंचायत विकास आराखडा तयार करुन त्यास ग्रामसभेची मान्यता घ्यावी.
- 8. पेसा क्षेत्रातील ग्रामपंचायतींनी संकल्पनांधारित (Thematic) ग्रामपंचायत विकास आराखडा तयार करताना वर नमूद बाबी बरोबरच शासन निर्णय क्र. जीपीडीपी 2021 / प्र.क्र.29 / पंरा-6, दि. १७/०८/२०२१ व त्यापूर्वीच्या शासन निर्णया मधील पेसा क्षेत्रातील ग्रामपंचायत विकास आराखडा तयार करण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचनांचे तंतोतंत पालन करावे.
- 9. ग्रामसभेने मंजूर केलेल्या या प्रारुप ग्रामपंचायत विकास आराखड्यातील प्रत्येक उपक्रमाचे प्रकल्प अहवाल ग्रामपंचायतीने तयार करावेत
- 10. प्रकल्प अहवालासह ग्रामपंचायतीचा प्रारुप ग्रामपंचायत विकास आराखडा तालुका स्तरीय तांत्रिक छाननी समितीकडे छाननीसाठी सादर करावा.

तांत्रिक छाननी

- 1. तालुका स्तरीय तांत्रिक छाननी समितीने प्राप्त झालेल्या प्रारुप ग्रामपंचायत विकास आराखड्याची छाननी तीन दिवसामध्ये करून प्रारुप आराखडा त्यांच्या सहमतीसह किंवा त्रुटी नमूद करून, संबधित ग्रामपंचायतीकडे पाठवावा.
- 2. तांत्रिक छाननी करताना ग्रामपंचायतीने पंधरावा वित्त आयोग, स्व:निधी, बंधित व अबंधीत निधी, केंद्र व राज्य शासनाच्या विविध योजनांचा निधी वापरताना ,त्या त्या योजनांचे निकष, मार्गदर्शक सूचनांचे पालन झाल्याचे तपासणे आवश्यक.
- ग्रामसभेने निवड केलेल्या संकल्पना अंतर्गत ५०% उपक्रमासाठी अबंधीत निधीच्या ५०% तरतुद.
- वित्त आयोगाच्या ६०% बंधीत निधी मधील उपक्रम.
- 5. उपक्रमनिहाय ग्रामपंचायतीने सादर केलेल्या प्रकल्प अहवालावरून प्रकल्पासाठी जागेची उपलब्धता, आर्थिक व भौतिक निकष इ. बाबी.

दुसरी ग्रामसभा

- १. तालुका स्तरीय तांत्रिक छाननी समितीकडून प्रारूप आराखडयास सहमती प्राप्त झाल्यास तो प्रारूप आराखडा या दुस-या ग्रामसभेमध्ये अंतीम करून त्यास ग्रामसभेची मान्यता घ्यावी.
- २. तालुका स्तरीय तांत्रिक छाननी समितीकडून आराखड्यामध्ये त्रुटी दर्शविल्या असल्यास, त्या त्रुटींची पूर्तता करून, आराखड्यास ग्रामसभेची मान्यता घेऊन आराखडा अंतीम करावा.
- 3. तालुका स्तरीय तांत्रिक छाननी समितीने सहमती दर्शविलेल्या किंवा त्रुटी पूर्तता करून ग्रामसभेने अंतिम मान्यता दिलेला ग्रामपंचायत विकास आराखडा ई ग्रामस्वराज पोर्टलवर अपलोड करावा.

ई-ग्राम स्वराज पोर्टल –निधीचे वर्गीकरण

ग्रामसभेने मंजुर केलेला ग्रामपंचायत विकासआराखडा ई-ग्राम स्वराज पोर्टल वर अपलोड करताना, आराखड्यासाठी उपलब्ध होणारा निधी बंधित व अबंधित निधी मध्ये भरावयाचा आहे.

- अ) बंधित निधी
  - १.पंधराव्या वित्त आयोगाचा ६० % (३० % पाणीपुरवठा व ३० % स्वच्छता) बंधित निधी,
  - २. स्वनिधीतील अ) 15 % मागासवर्गियां साठी,
    - ब)10 % महिला व बालकल्याण,
    - क) 5 % दिट्यांग कल्याण,
    - ड) ३५ % प्रशासनासाठी निधी आणि
  - ३. केंद्र, राज्य व जि.प. च्या इतर खात्याकडून ग्रामपंचायती साठी मंजूर असलेल्या योजना /उपक्रम/ कार्यक्रमासाठी (जलजीवन मिशन, स्वच्छ भारत मिशन, इ.) मंजुर निधी
  - ४.स्थानिक विकास कार्यक्रमातुन (खासदार,आमदार निधी)

ई-ग्राम स्वराज पोर्टल –निधीचे वर्गीकरण

ब) अबंधित निधी -

- १. पंधराव्या वित्त आयोगाचा ४० % अबंधित निधी,
- २. स्वनिधीतील वर नम्द बंधित निधी वगळता उर्वरित सर्व निधी,
- ३.महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत विकास कामांसाठी आराखड्यानुसार प्राप्त होणारा निधी,
- ४.बिक्षेसे व पारितोषिके यांच्या माध्यमातून ग्रामपंचायतींना मिळणारा निधी,
- ५. आदिवासी विभागाकडून पेसा गावांना मिळणारा ५ % अबंध निधी,
- ६.लोकवर्गणी व लोकसहभागातुन उपलब्ध होणारा निधी.

निधीचे स्त्रोत आणि वर्गीकरण

• संकल्पनाधारीत (Thematic) ग्रामपंचायत विकास आराखडा तयार करणेसाठी खालील प्रमाणे निधीचे स्त्रोत आणि वर्गीकरण विचारात घ्यावयाचे आहे.

ग्रामपंचायत विकास आराखडा - उत्पन्नाचे स्त्रोत

अ.नं.	उत्पन्नाचे स्त्रोत	<u>उपक्रम</u>	अपेक्षित निधी	आराखडा तयार करण्यासाठी उपलब्ध होणारा निधी	शेरा
	पंधरावा वित	अ) बंधित निधी			रु. ४० लाख निधीचे उदाहरण.
8	पधरावा ।वत आयोग	१.पाणीपुरवठा (३०%)	१२.००	१४.४०	र. ४० लाख निधाच उदाहरण. (१.२०पट नियोजन)
		२.स्वच्छता (३०%)	१२.००	१४.४०	
		ब) अबंधित निधी (४०%)	१६.००	१९.२०	
		अ) बंधित निधी			
ર	२ स्व-उत्पन्न	१) मागासवर्गियासाठी उपक्रम (१५%)	१.५०	१.५०	
	, , , , ,	२) महिला व बालकल्याण (१०%)	8.00	१.००	
		३) दिट्यांग कल्याण (५%)	0.40	0.90	रु. १० लाख निधीचे उदाहरण.
		४) प्रशासिकय खर्च (३५%)	3.40	3.40	
		ब) अबंधित निधी	3.40	3.40	20

निधीचे स्त्रोत आणि वर्गीकरण

अ.नं	·.	उत्पन्नाचे स्त्रोत	उपक्रम	अपेक्षित निधी	यार ब्ह्ध शेरा
3		राज्य शासन व जि.प. च्या विभागाकडून योजनांसाठी उपलब्ध होणारा निधी (जलजीवन मिशन, स्वच्छ भारत मिशन, इ.)	बंधित निधी - संबधित विभागाकडून ग्रामपंचायतीमध्ये राबविण्यात येणा- या योजना		
8		महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत विकास कामांसाठी प्राप्त होणारा निधी.	अबंधित निधी -ग्रामपंचायतीने तयार केलेल्याआराखड्या नुसार उपक्रम		
y		बिक्षसे व पारितोषिके यांच्या माध्यमातून ग्रामपंचायतींना मिळणारा निधी.	अबंधित निधी		
ξ		आदिवासी विभागाकडून मिळणारा ५% निधी	अबंधित निधी (शासनाच्या निकषांनुसार)		
b		लोकवर्गणी व लोकसहभाग	अबंधित निधी		
6		मा. खासदार व आमदार निधी	बंधित निधी - मंजुर उपक्रमासाठी		
		एक्ण			

नमुना आराखडे

केंद्र शासनाने प्रत्येक संकल्पनेसाठी <u>नमुने आराखडे</u> तयार केलेले आहेत. यामध्ये ई-ग्रामस्वराज वर आराखडा अपलोड करताना कशाप्रकारे माहिती भरायची याची उदाहरणे दिलेली आहेत.

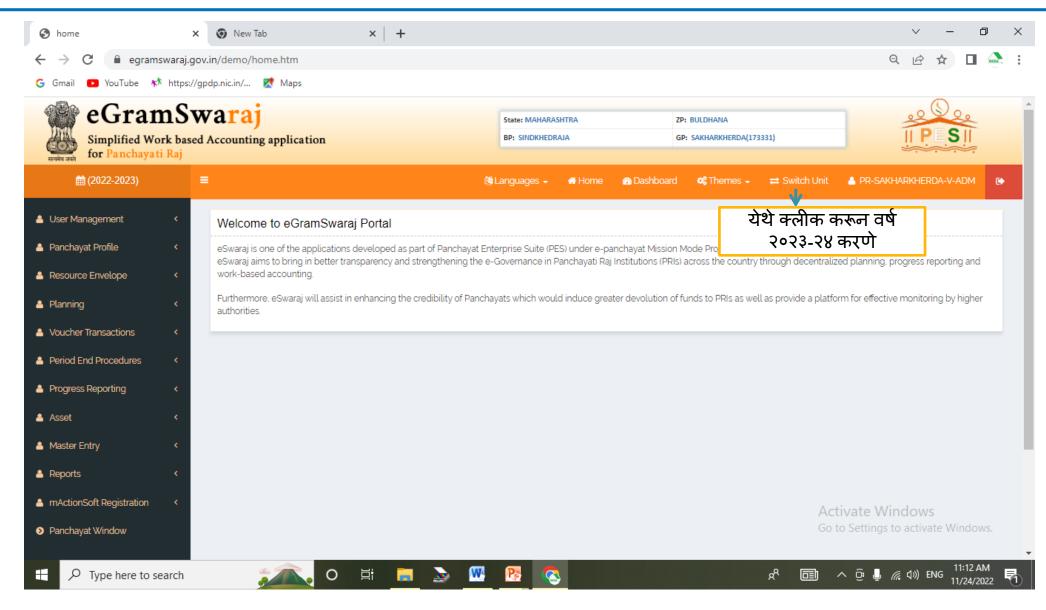

ई-ग्राम स्वराज पोर्टल

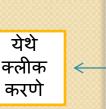

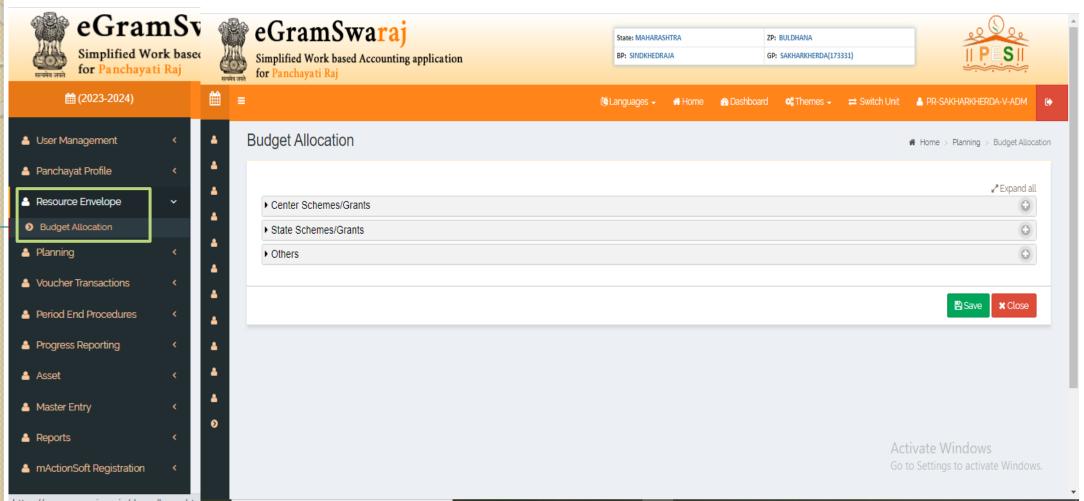

ई-ग्राम स्वराज पोर्टल

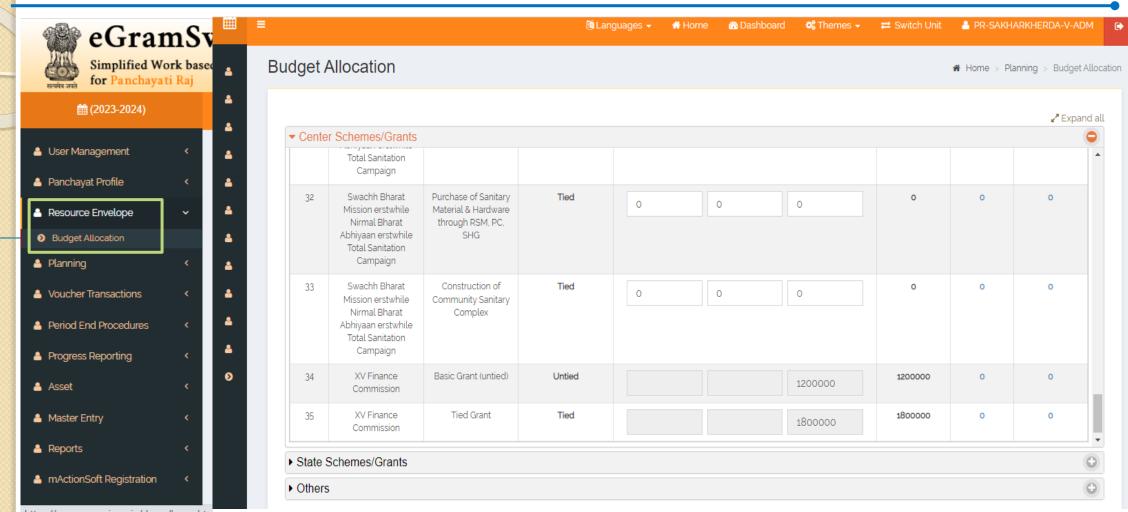

ई-ग्राम स्वराज पोर्टल

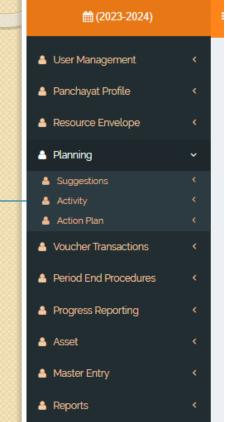
येथे

करणे

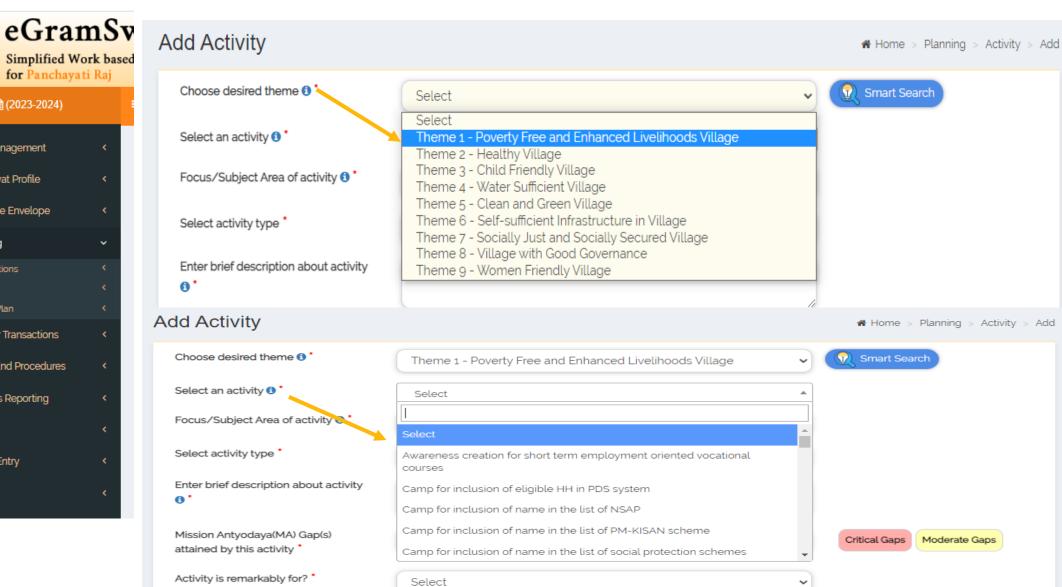

ई-ग्राम स्वराज पोर्टल

for Panchayati Raj

संकल्पना क्र. १- गरिबीमुक्त गाव (Poverty Free and Enhanced Livelihoods Panchayat) - उपक्रम

Untied Fund					
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area			
1	Support for self employment under Animal Husbandry	Poverty alleviation programme			
2	Support for self-employment under Fisheries	Poverty alleviation programme			
3	Support for self employment under Horticulture	Poverty alleviation programme			
4	Support in Production of bio fertiliser/ organic manure etc.	Poverty alleviation programme			
5	support from different farm related income generating activities	Poverty alleviation programme			
6	Preparation of Job Card under MGNREGS	Poverty alleviation programme			
7	Providing works to job card holders under MGNREGA	Poverty alleviation programme			
8	Creation of SHGs in GPs	Poverty alleviation programme			
9	Mobilizing women to be part of SHGs	Poverty alleviation programme			
10	IEC / awareness campaign about SHGs	Poverty alleviation programme			
11	Wall Paintings for SHG Awareness	Poverty alleviation programme			
12	Camp for inclusion of name in the list of social protection schemes	Social welfare			

Untied Fund						
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area				
13	IEC / awareness campaign on PM-KISAN scheme	Social welfare				
14	Wall Paintings for awareness on PM-KISAN scheme	Social welfare				
15	Camp for inclusion of name in the list of NSAP	Social welfare				
16	IEC / awareness campaign on NSAP	Social welfare				
17	Wall Paintings for awareness on NSAP	Social welfare				
18	Inclusion of name in the list PMAY	Rural housing				
19	Shelter Home for homeless population	Rural housing				
20	Stay arrangement in common assets of GPs	Rural housing				
21	Inclusion of name in the list for State specific scheme for construction of pucca houses	Rural housing				
22	Preparation of separate list of eligible households for state specific schemes of rural housing	Rural housing				
23	Shelter Home for homeless population	Rural housing				
24	Stay arrangement in common assets of GPs	Rural housing				

संकल्पना क्र. १- गरिबीमुक्त गाव (Poverty Free and Enhanced Livelihoods Panchayat) - उपक्रम

MAR
सत्यमेव जयते
Same frage
States Value
8
Child F
Commercial
Socially Social Village
Village with Coord Covernance
Women Friendly Village

सशक्त प	ंचायत सतत् विकास

	Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area	
25	Camp for inclusion of eligible HH in PDS system	Public distribution system	
26	IEC / awareness campaign on PDS system	Public distribution system	
27	Creation of FPOs in GPs	Agriculture	
28	Mobilizing Farmers to be part of FPOs	Agriculture	
29	IEC / awareness campaign on FPOs	Agriculture	
30	Wall Paintings for awareness on FPOs	Agriculture	
31	Awareness creation for short term employment oriented vocational courses	Poverty alleviation programme	
32	Short term employment oriented training	Poverty alleviation programme	
33	Encourage youths for self-employment	Poverty alleviation programme	
34	Career counselling camps	Poverty alleviation programme	
35	Skill development training	Vocational education	
36	Vocational Training	Vocational education	
37	Short term employment oriented training	Vocational education	
38	Encourage youths for self-employment	Vocational education	
39	Career Counselling Camps	Vocational education	

संकल्पना क्र. २- आरोग्यदायी गाव (Healthy Village) - उपक्रम

सशक्त पंचायत सतत विकास

Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
1	Awareness camp on nutritional requirement and access to ANC and PNC	Women and child development
2	Construction of Health Sub-Centres	Women and child development
3	Upgradation of Health Sub-Centres	Women and child development
4	Maintenance of Health Sub-Centres	Women and child development
5	Awareness camp on health schemes	Health and sanitation
6	Awareness camp on nutritional requirement and access to ANC and PNC	Health and sanitation
7	Early registration in Government hospitals	Health and sanitation
8	Supplementary nutritious food for pregnant women	Health and sanitation
9	Awareness Camp on Prevention of Early Marriage	Health and sanitation
10	Awareness camp on Child health	Health and sanitation
11	Wall painting on Child health	Women and child development
12	Nukkad Natak on maternal and Child health	Women and child development
13	Monitoring the services of ICDS centres	Women and child development
14	Monitoring of Institutional delivery	Women and child development
15	Improved sanitation status in health infrastructure	Women and child development
16	Immunisation Camp	Health and sanitation
17	Awareness camp on routine immunisation	Health and sanitation
18	Identification and monitoring of anaemic children	Health and sanitation
19	Organising Blood testing Camp for identification	Health and sanitation
20	Organise Healthy Baby Show	Health and sanitation
21	Identification and monitoring of regnant and lactating mothers	Women and child development
22	Awareness creation on healthy and balanced diet	Women and child development

संकल्पना क्र. २- आरोग्यदायी गाव (Healthy Village) - उपक्रम

सत्यमेव जयते	
( )	00000
4-4-	
(6)	
Sector Value	
(5)	
Water Colons	
Clese o Shape	
Assistant but day spalls	
一家	
Socially Socially Socially Socially Socially Socially Social Village	
Village with Good Governa	-

(a) // (b)
A (6)
सशक्त पंचायत सतत विकास

	Untied Fund	
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
23	IEC materials on Nutrition	Health and sanitation
24	Camp for inclusion of name in the list	Health and sanitation
25	IEC / awareness campaign on PMJAY Scheme	Health and sanitation
26	Wall Paintings for awareness on PMJAY Scheme	Health and sanitation
27	Early registration in Government hospitals	Women and child development
28	Supplementary nutritious food for pregnant women	Women and child development
29	Awareness creation on prevention of early marriage	Women and child development
30	Promotion of institutional deliveries	Women and child development
31	Provide information on reproductive health services for a healthy pregnancy and childbearing .	Women and child development
32	Celebration of Village Health and Nutrition Days	Women and child development
33	Training of Mid-wives (MW) on safe delivery	Health and sanitation
34	Free Ambulance service	Health and sanitation
35	Tracking of Pregnancy by ASHA	Health and sanitation
36	Infrastructure for institutional delivery	Health and sanitation
37	Awareness Camp for institutional deliveries	Health and sanitation
38	Supplementary nutritious food	Health and sanitation
39	Training of Mid-wives (MW) on safe delivery	Women and child development
40	IEC materials on Nutrition; supplementary notorious food groups	Women and child development

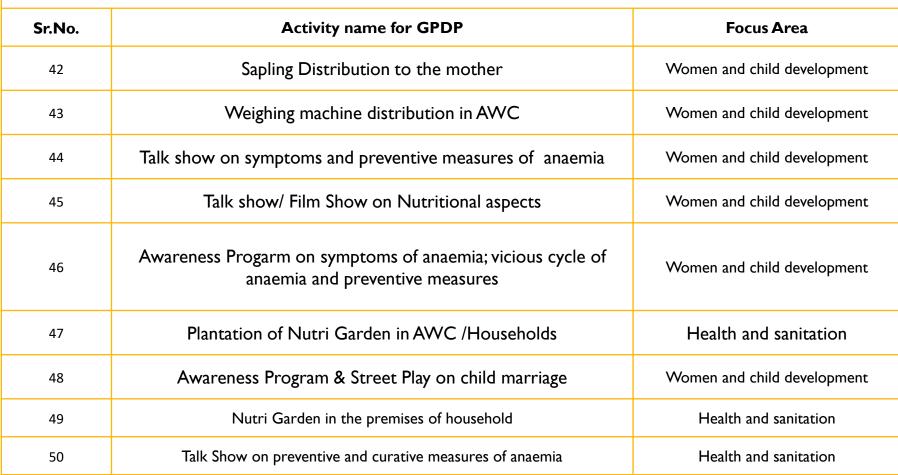

संकल्पना क्र. २- आरोग्यदायी गाव (Healthy Village) - उपक्रम

संकल्पना क्र. ३- बालस्नेही गाव (Child Friendly Village) - उपक्रम

	Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area	
1	Distribution of Nutritious foods	Women and child development	
2	Awareness Program on preventive and curative measures of anemia	Women and child development	
3	Construction of Separate toilets for girls and boys in schools	Health and Sanitation	
4	Upgradation of Separate toilets for girls and boys in schools	Health and Sanitation	
5	Maintenance of Separate toilets for girls and boys in schools	Health and Sanitation	
6	Construction of hand washing units in schools	Health and Sanitation	
7	Installation of Sanitary vending machine in Upper Primary / Secondary schools	Health and Sanitation	
8	Construction of child friendly toilets in AWC	Health and Sanitation	
9	Upgradation of child friendly toilets in AWC	Health and Sanitation	
10	Maintenance of child friendly toilets in AWC	Health and Sanitation	
11	Providing Tap water in AWC	Drinking Water	
12	Installation of RO unit for drinking water in AWC	Drinking Water	
13	Construction of Ramp in AWC for special need children	Women and child developmen	
14	Awareness Program on ICDS program	Women and child developmen	
15	Tracking of the Migration Family and enrolment of beneficiaries	Women and child developmen	
16	Awareness Campaign on services of ICDS	Women and child developmen	
17	Awareness Program on ICDS Program	Women and child developmen	
18	Demonstration of Supplementary Nutritious food	Women and child developmen	
19	Plantation of Nutri Garden in the Schools/ AWC	Women and child developmen	

संकल्पना क्र. ३- बालस्नेही गाव (Child Friendly Village) - उपक्रम

Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
20	Identification of the malnourished children	Women and child development
21	Organise Healthy Baby Show	Women and child development
22	Training on importance of healthy diet	Women and child development
23	IEC materials on Nutrition	Health and sanitation
24	Campaigning on different healthy practices	Women and child development
25	Identification of the malnourished children	Women and child development
26	IEC materials on Nutrition; supplementary notorious food groups	Women and child development
27	Sapling Distribution to the mother	Women and child development
28	Weighing machine distribution in AWC	Women and child development
29	Talk show on symptoms and preventive measures of anaemia	Health and sanitation
30	Demonstration of Supplementary Nutritious food	Women and child development
31	Distribution of Nutritious Food	Women and child development
32	Monitoring of SAM children	Women and child development
33	Talk show/ Film Show on Nutritional aspects	Women and child development
34	Awareness Progarm on symptoms of anemia; vicious cycle of anemia and preventive measures	Women and child development
35	Plantation of Nutri Garden in AWC /Households	Health and sanitation
36	Awareness Program & Street Play on child marriage	Women and child development
37	Rallies/ Campaign on importance of education	Education

संकल्पना क्र. ३- बालस्नेही गाव (Child Friendly Village) - उपक्रम

Untied Fund

Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
37	Rallies / Street Play on child labour	Education
38	Tracking of the drop out children	Education
39	Enrolment Drive	Women and child development
40	Awareness Program on pre-school education	Women and child development
41	Mothers Meeting with AWW	Women and child development
42	Distribution of Teaching Learning Materials	Women and child development
43	Construction of Child Friendly Corner in AWC	Women and child development
44	Career Counselling Camp	Vocational education
45	Enrolment Drive in Technical Educational Institute	Vocational education
46	Awareness Program on vocational /technical education	Vocational education
47	Awareness camp on different schemes related to special children	Women and child development
48	Distribution of various aids / assertive devices to the special need children	Women and child development

संकल्पना क्र. ४- जलसमृध्द गाव (Water Sufficient Village)-उपक्रम

Tied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
1	Tap water connections to households	Drinking Water
2	Water Supply to villages	Drinking Water
3	Augmentation of existing sources of Drinking Water	Drinking Water
4	Creation of a new source of drinking water	Drinking Water
5	Providing piped water supply to public institutions	Drinking Water
6	Creation of cattle troughs	Drinking Water
7	Operation and Maintenance of drinking water supply system	Drinking Water
8	Amrit Sarovar	Drinking Water
9	Rejuvenation and desilting of tank/ water body*	Drinking Water
10	Creation of a new rainwater harvesting structure	Drinking Water
11	Converting abandoned borewells into water recharging structure*	Drinking Water
12	Creation of other water recharging structure	Drinking Water
13	Grey Water management- collection infrastructure	Drinking Water
14	Grey water management- treatment and reuse infrastructure	Drinking Water
15	Emergency breakdown and up-gradation post disasters/ exigencies*	Drinking Water
16	Technical & administrative expenses*	Drinking Water
17	Payment of re-occurring electricity charges of intra-village water supply systems	Drinking Water

सशक्त पंचायत सतत् विकास

संकल्पना क्र. ४- जलसमृध्द गाव (Water Sufficient Village)-उपक्रम

Untied Fund		
Sr. No.	Activity name for GPDP	Focus Area
1	Maintenance of Water treatment plant	Health and sanitation
2	Maintenance of traditional Ponds / Tanks	Land Improvement
3	Piped water supply to HH	Drinking Water
4	Repair of pipe drinking water	Drinking Water
5	Extension of existing pipeline	Drinking Water
6	Construction of new Piped Water Supply schemes	Drinking Water
7	Operation and Maintenance of piped water supply system	Drinking Water
8	Pipe water supply to village health centre	Drinking Water
9	Piped drinking water to public institutions	Drinking Water
10	Piped water connection to markets	Drinking Water
11	Pipe water connection to playground	Drinking Water
12	Piped water to mela ground	Drinking Water
13	Pipe water to residential schools	Drinking Water
14	Cleaning of over-head tank	Maintenance of community assets
15	Chlorinization of drinking water source	Drinking Water
16	Repair of hand pump platform	Maintenance of community assets
17	Purchase of water testing kit	Drinking water

Untied Fund			
Sr. No.	Activity name for GPDP	Focus Area	
18	Infrastructure and training on solid and liquid waste management	Health and sanitation	
19	Orientation and water user and community groups	Health and sanitation	
20	Construction of Water treatment plant	Health and sanitation	
21	Platform construction at community drinking water	Health and sanitation	
22	Separate toilet construction for men & women in public institutions and markets in GP areas	Health and sanitation	
23	Construction of disable friendly in community toilet	Health and sanitation	
24	Maintenance of community toilet in market area	Health and sanitation	
25	Construction of ramp in existing toilets	Health and sanitation	
26	Upgradation of existing toilets as disable friendly	Health and sanitation	
27	Construction of community washing & bathing complex	Health and sanitation	
28	Grey water treatment plant	Health and sanitation	
29	Drainage line for grey water	Health and sanitation	
30	Awareness Generation on cleanliness and sanitation	Health and sanitation	
31	Construction works relating to revival of traditional Ponds / Tanks	Land Improvement	
32	Construction of Drip irrigation system	Minor Irrigation	
33	Maintenance of Drip irrigation system	Minor Irrigation	

संकल्पना क्र. ५- स्वच्छ व हरित गाव (Clean and Green Village) - उपक्रम

सत्यमेव जयते
(ES)
Streets Village
States Volume
Child
Water sediction Village
Clean a Stage
Village with Sold-Suddeness
THE REPORT OF THE PERSON OF TH
AND DESCRIPTION OF THE PERSON
Socially 5 Village
1988 (SEE
Village with Good Governance
23
Women Friendly Village

Tied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
1	Household Sanitation - Construction of IHHL for eligible HHs	Sanitation
2	Construction of Community Sanitary Complex	Sanitation
3	Construction of toilets in public institutions	Sanitation
4	Operation & maintenance of community sanitary complex	Sanitation
5	Creation of compost pits for individual Households	Sanitation
6	Creation of community compost pits for a group of Households	Sanitation
7	Operation & maintenance of community compost pits	Sanitation
8	Creation of Shed for segregation and processing of wet and dry waste	
9	Operation & maintenance of composting shed/center	Sanitation
10	Purchase of Tricycles/other battery -operated vehicles for door to door collection of waste Sanitation	
11	Services of Collection & transportation of waste from household to treatment site	Sanitation
12	Purchase of equipment (including safety equipment) for waste management	Sanitation
13	Purchase of segregation bins to be fixed at public places	Sanitation
14	Materials required for composting	Sanitation
15	Weighing machine for use in Solid Waste Management	Sanitation
16	Purchase of litter bins to be fixed at public places	Sanitation
17	Any other operation and maintenance needs related to solid waste management	Sanitation

Sr.

No.

संकल्पना क्र. ५- स्वच्छ व हरित गाव (Clean and Green Village) - उपक्रम

Focus

Area

सत्यमेव जयते
(6)
Branda Viduale
<del></del>
Child
Water selection Village
Clean r Stage
Village with 5-16-5 officers
Socially Social Village
Village with Good Governance
Women Friendly Village

सशक्त पंचायत सतत् विकास

18	Creation of plastic waste storage unit	Sanitation
19	Greywater management system	Sanitation
20	Operation & maintenance of Grey water management system	
21	Creation of drainage channel for management of grey water	Sanitation
22	Creation of Small-bore pipe conveyance system	Sanitation
23	Creation of Silt, Oil & Grease chamber for pre-treatment of grey water	Sanitation
24	Creation of soak pits for individual Household for onsite Grey Water Management	Sanitation
25	Creation of community soak pits for group of Households	Sanitation
26	Operation & maintenance of community soak pits	Sanitation
27	Repair of drainage channel	Sanitation
28	Purchase of Sanitary Pad Dispenser	Sanitation
29	Purchase of Sanitary Pad Incinerator	Sanitation
30	Creation of deep burial pits for safe disposal of menstrual waste	Sanitation
31	Creation of community and cluster level Gobardhan Units	Sanitation
32	Operation and Maintenance of Gobardhan Units	Sanitation
33	Setting up of Faecal Sludge Management Plant	Sanitation
34	Services of mechanical Cleaning, collection of Faecal Sludge	Sanitation

Tied Fund

Activity name for GPDP

	Tied Fund		
Sr. No.	Activity name for GPDP	Focus Area	
35	Operation & maintenance of Faecal Sludge Management Plant	Sanitation	
36	Retrofitting of single pit toilets to twin pit toilets	Sanitation	
37	Connecting septic tanks with soak pits	Sanitation	
38	Payment of professional fees for the services of contractual and outsourced personnel	Sanitation	
39	Hiring of support agencies	Sanitation	
40	Payment of honorarium to swachhagrahis	Sanitation	
41	Training of PRI elected representatives and other officials	Sanitation	
42	Availing services for preparation of documents	Sanitation	
43	Preparation of accounts, auditing expenses, etc.	Sanitation	
44	Cost of preparation of project reports and technical plans for the sanitation projects	Sanitation	
45	Cost of preparation of GPDP, covering all processes like PRA, IEC, surveys, preparing maps	Sanitation	
46	Cost of preparation of documents and holding consultations and cost of essential consumables	Sanitation 47	

संकल्पना क्र. ५- स्वच्छ व हरित गाव (Clean and Green Village) - उपक्रम

	*		
		(63)	Š
♣		A GO	
		7 B	
	A V	7%)	
सशक्त '	पंचायत स	ू तत विकार	4

	Untied Fund		
Sr. No.		Activity name for GPDP	Focus Area
	1	Collection of solid waste	Health and Sanitation
8000	2	Segregation and management of solid waste	Health and Sanitation
	3	Construction of solid waste processing and mgt unit	Health and Sanitation
	4	Monitoring of activities for construction of toilet in HH	Health and Sanitation
	5	Construction of disable friendly toilet	Health and Sanitation
	6	Maintenance of community toilet in market area	Health and Sanitation
	7	Construction of ramp in existing toilets	Health and Sanitation
	8	Upgradation of existing toilets as disable friendly	Health and Sanitation
	9	Awareness generation for Solid and liquid waste	Health and Sanitation
	10	Construction of separate toilets in public buildings	Health and Sanitation
	11	Maintenance of toilets in public buildings	Maintenance of community assets
	12	New Orchard Development	Agriculture
	13	Roadside Plantation	Land Improvement
	14	Agroforestry	Land Improvement
	15	Homestead kitchen garden	Agriculture
	16	Social forestry	Land Improvement
	17	Social forestry in grazing land	Land Improvement
	18	Solar Pumpset Installation	Non-conventional energy

		Untied Fund			
	Sr. No.	Activity name for GPDP	Focus Area		
	19	Rejuvenation of community ponds	Land Improvement		
	20	Distribution of nets, materials for pisciculture	Poverty alleviation programme		
	21	Soakpits Preparation	Health and sanitation		
	22	Cleanliness Awareness Drive	Health and sanitation		
	23	Awareness generation through VHSNC	Health and sanitation		
	24	Drainage Construction	Health and sanitation		
	25	Repair of Drainage	Health and sanitation		
Г	26	Vermi-compost Construction	Health and sanitation		
	27	Bio-Fertilizer Purchase/Distribution	Health and sanitation		
	28	Construction of Bio-Gas and Compost Unit	Health and sanitation		
	29	Construction of Solid and Liquid Waste Management Unit	Health and sanitation		
	30	Solar Street Lighting Installation	Non-conventional energy		
	31 Solar light in community centre		Non-conventional energy		
	32	Solar light in Anganwadi Centres	Non-conventional energy		
33		Field Bunding with Tree-Grass/Walls	Agriculture		
	34	Nurseries, kitchen garden in School compound	Land Improvement		
	35	Plantation drive/camp in School	Women and child ₈ development		

संकल्पना क्र. ६- स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधायुक्त गाव sufficient Infrastructure in Village) - उपक्रम

(Self-

Untied Fund				
Sr.No.	. Activity name for GPDP Focus Area			
1	Construction and repairing of Gate, doors, window, fixtures etc.	Education		
2	Functional Electricity Connection	Education		
3	Installation of Solar Energy system	Education		
4	Safe Drinking water Facilities	Education		
5	Piped water Supply in school	Education		
6	Hand washing units	Education		
7	Child Friendly toilets with urinal for Boys	Education		
8	Child Friendly toilets with urinal for Girls	Education		
9	Divyang Friendly toilets, ramps and other accessibility features	Education		
10	Construction of ramps in school to make Divyang Friendly	Education		
11	Preparation and maintenance of Playground	Education		
12	Establishment Hygienic Kitchen facilities and Sheds	Education		
13	Appropriate flooring in classrooms and toilets	Education		
14	Maintenance of school buildings	Education		
15	Sanitary Pad vending machines & incinerators	Education		
16	Electricity/Solar Power Installation	Rural Electrification		
17	Drinking water facility	Drinking Water		
18	Procurement of Furniture	Maintenance of community assets		
19	Procurement of Computer	Maintenance of community assets		
20	Repairing of Hall	Maintenance of community assets		

Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
21	Construction of Toilets	Health and sanitation
22	Construction of additional hall	Health and sanitation
23	Construction of RAMPS	Health and sanitation
24	Co-Location of CSC	Health and sanitation
25	Provision of Internet connection	Health and sanitation
26	Library	Health and sanitation
27	Repairing/Construction of Building	Health and sanitation
28	Drinking water facility	Health and sanitation
29	Wall Painting	Health and sanitation
30	Construction of Toilets	Health and sanitation
31	Open Space	Health and sanitation
32	Procurement of Medicine	Health and sanitation
33	Procurement of Weighing Machine	Health and sanitation
34	Procurement of Computer	Health and sanitation
35	Construction of RAMPS	Health and sanitation
36	Solar Power Installation	Health and sanitation
37	Nutrition Garden	Health and sanitation
38	Construction of Building	Health and sanitation
39	Boundary wall and Gate	Health and sanitation
40	Electricity	Health and sanitation
41	Procurement of Furniture	Health and sanitation
42	Procurement of Medicines	Health and sanitation
43	Procurement of Ambulance	Health and sanitation
44	Installation of RO/Water Supply	Health and sanitation
45	Construction/Repairing of Toilets for male/Female	Health and sanitation
46	Procurement of Firefighting equipments	Health and sanitation 49

AND THE PROPERTY OF THE PROPER

संकल्पना क्र. ६- स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधायुक्त गाव sufficient Infrastructure in Village) - उपक्रम

(Self-

<u>&</u>	
*	#\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\
6	
	d (6)
सशक्त पं	चायत सतत् विकास

Untied Fund			
Sr. No.	Activity name for GPDP	Focus Area	Sr No
47	disposal of waste products	Health and sanitation	67
48	Display of Posters	Health and sanitation	68
49	Construction of RAMS	Health and sanitation	69
50	Construction of Building	Health and sanitation	
51	Construction/Repairing of Boundary Wall	Health and sanitation	70
52	Installation of Gate	Education	71
53	Installation of Electricity/Solar Energy system	Education	72
54	Installation of Telephone connection	Education	73
55	Establishment of Library	Education	74
56	Installation of Computer Lab with internet facility	Education	75
57	Preparation of Kitchen Garden	Education	76
58	Electricity	Rural Electrification	
59	Drinking water facility	Drinking Water	77
60	Separate Toilet Facility facilities for male and female	Health and Sanitation	78
61	Procurement of Furniture	Maint. of comm. assets	79
62	Installation of Computer with Internet facility	Maint. of comm. assets	80
63	Procurement of Printer	Maint. of comm. assets	81
64	Installation of Web Cam	Maint. of comm. assets	82
65	Installation of Biometric/IRIS	Maint. of comm. assets	83
66	Installation of Information Board	Maint. of comm. assets	84

		•
	Untied Fund	
Sr. No.	Activity name for GPDP	Focus Area
67	Construction of roads	Roads
68	Repairing and maintenance of roads	Roads
69	Construction/Repairing of overhead Tank capacity	Maintenance of community assets
70	Pipeline connection for water supply to all houses	Drinking water
71	Construction of Water treatment plant	Drinking water
72	Installation of Solar lights	Maint. of comm. assets
73	Green Fencing and Plantation	Maint. of comm. assets
74	Installation of Tubewell	Drinking Water
75	Construction of Toilets	Health and Sanitation
76	Boundary With Playground	Maint. of comm. assets
77	Electricity connection /Installation of Solar Energy	Rural Electrification
78	Construction Toilet	Health and Sanitation
79	Drinking water facilities	Drinking Water
80	Books, Journals and Periodicals	Libraries
81	Installation Computer and Audio Visual aid	Libraries
82	Construction of Child friendly Park	Maint. of comm. assets
83	Installation of Electricity/Solar Energy system	Maint. of comm. assets

Toilet with water supply for Male and Female | Health and Sanitation

संकल्पना क्र. ६- स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधायुक्त गाव sufficient Infrastructure in Village) - उपक्रम

Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
85	Construction of Building	Maintenance of community assets
86	Construction/Repairing of Boundary wall	Maintenance of community assets
87	Installation of Solar Power Installation	Rural Electrification
88	Installation of Telephone	Maintenance of community assets
89	Procurement of Refrigerator	Maintenance of community assets
90	Construction of Sheds	Maintenance of community assets
91	Functional Equipment	Maintenance of community assets
92	Drinking water Facilities	Drinking Water
93	Toilet with Water Supply	Health and Sanitation
94	Procurement of Waste Disposal Units	Health and Sanitation
95	Organizing Health Camp	Health and Sanitation
96	Training	Vocational education

संकल्पना क्र. ७- सामाजिक न्याय व सामाजिक दृष्टया सुरक्षित गाव (Socially Just and Socially Secured Village) - उपक्रम

Sr.No.		A	\C1

Sr.No. Activity name for GPDP		Focus Area
	•	1 0 000 0 11 000
1	Inclusion of name in the list PMAY	Rural housing
2	Inclusion of name in the list for State specific scheme for rural housing	Rural housing
3	Identification of beneficiary	Welfare of the weaker sections
4	Awareness Campaign on Health Schemes	Welfare of the weaker sections
5	Identification of beneficiary	Welfare of the weaker sections
6	Awareness Campaign destitute pension	Welfare of the weaker sections
7	Tracking of the Migration Family and enrolment of beneficiaries	W & C D
8	Awareness Campaign on ICDS Program	W & C D
9	Awareness Campaign on ICDS Program	W & C D
10	Talk Show on nutritional aspects of the children for proper growth and development	W & C D
11	Demonstration of Supplementary Nutritious food	W & C D
12	Plantation of Nutri Garden in the Schools/ AWC	W & C D
13	Identification of the malnourished children	W & C D
14	Training on importance of healthy diet	W & C D
15	IEC materials on Nutrition	W & C D
16	Campaigning on different healthy practices	W & C D
17	Identification of the malnourished children	W & C D

Untied Fund

	Untied Fund	
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
18	Preparation of Job Card of eligible households	Poverty alleviation
19	Preparation of Labour Budget	Poverty alleviation
20	Providing works to job card holders as mandated in MGNREGA	Poverty alleviation
21	Mapping of semi skill & unskilled activities	Poverty alleviation
22	Disability Camp for preparation of UDID	Social welfare
23	Awareness Campaign about UDID	Social welfare
24	Identification of beneficiary	Social welfare
25	Awareness Campaign about UDID	Social welfare
26	Identification of beneficiary	Social welfare
27	Awareness Campaign about Assistive devices	Social welfare
28	Camp for distribution assistive device	Social welfare
29	Skill development training	Vocational education
30	Vocational training	Vocational education
31	Short term employment oriented training	Vocational education
32	Encourage youths for self-employment	Vocational education
33	Career counselling camps	Vocational education

संकल्पना क्र. ८- सुशासन युक्त गाव (Village with Good Governance) - उपक्रम

सत्यमेव जयते
6
Street Andrew
(5)
W
Clean a Stage
Clear
Village with 5-fd-bufficient
***
Socially Sectivillage
Village with Good Governance
Nooden Friendly Village
200 CO. R. P. C. P.

सशक्त पंचायत सतत् विकास

Untied Fund		
Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
1	Joint training of ERs, Functionaries and SHGs	Poverty alleviation programme
2	Awareness campaign on SHG-PRI Convergence	Poverty alleviation programme
3	Wall Paintings on SHG-PRI Convergence	Poverty alleviation programme
4	Organising of Gram Sabha, Ward Sabha, Mahila Sabha as mandated	Social welfare
5	Awareness for active participation in Gram Sabha, Ward Sabha, Mahila Sabha	Social welfare
6	Awareness on Public Services	Social welfare
7	Computer in GP Bhawan	Maintenance of community asse
8	Internet in GP Bhawan	Maintenance of community asse
9	Electricity in GP Bhawan	Maintenance of community asse
10	Capacity Building & Training of Elected Representatives & Functionaries	Social welfare
11	Joint Capacity Building & Training of Elected Representatives & Functionaries and Data Entry Operator	Social welfare
12	Installation of Public Information Board (PIB)	Social welfare
13	Identification of beneficiaries	Social welfare
14	Organising of Gram Sabha, Ward Sabha, Mahila Sabha as mandated	Social welfare

संकल्पना क्र. ८- सुशासन युक्त गाव (Village with Good Governance) - उपक्रम

4 W >
YMMY
सत्यमेव जयते
and the same
(C)
8
Water sufficiency diago
Village with 5-16-bulletiens
Socially 5 4 Village
Village with Good Governance
Women Friendly Village

Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area
15	Awareness on inclusion of beneficiaries under different scheme	Social welfare
16	Installation of Information Board	Maintenance of community assets
17	Issues discussed at Ward Sabha, Gram Sabha, Mahila Sabha	Maintenance of community assets
18	Awareness camps on women participation	Women and child development
19	Formation of SHGs	Women and child development
20	Conduct Mahila Sabha	Women and child development
21	Record keeping of minutes of meeting	Women and child development
22	Monitor Gram Sabha	Women and child development
23	Conduct Mahila Sabha	Women and child development
24	Record keeping of minutes of meeting	Women and child development
25	Sharing minutes of meeting in GS	Women and child development
26	Conduct Bal/Balika Sabha	Women and child development
27	Monitor Bal/Balika Sabha	Women and child development
28	Formation of child groups	Women and child development
29	Awareness on Standing committees	Social welfare
30	Public notice in Public Information Board (PIB)	Social welfare
31	Leaflet sharing on Standing Committee Meeting	Social welfare

Untied Fund

संकल्पना क्र. ९- महिला स्नेही गाव (Women Friendly Village) - उपक्रम

Untied Fund

Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area			
1	Construction of separate toilets for girls	Education			
2	Upgradation of separate toilets for girls	Health and Sanitation			
3	Maintenance of separate toilets for girls	Health and Sanitation			
4	Installation of Sanitation vending machine and incinerators	Health and Sanitation			
5	Maintenance of Sanitation vending machine and incinerators	Health and Sanitation			
6	Awareness creation of Menstrual Health and Hygiene	Health and Sanitation			
7	Creation of SHGs in GPs	Poverty alleviation programme			
8	Mobilizing women to be part of SHGs	Poverty alleviation programme			
9	IEC / awareness campaign on SHGs	Poverty alleviation programme			
10	Wall Paintings for awareness about SHGs	Poverty alleviation programme			
11	Conduct Mahila Sabha	Women and child development			
12	Record keeping of minutes of meeting women related issues	Women and child development			
13	Sharing minutes of meeting in GS	Women and child development			
14	Awareness campaign for Mahila Sabha	Women and child development			
15	Record keeping of minutes of meeting	Women and child development			
16	Sharing minutes of meeting in GS Women and child develo				
17	Identification and monitoring	Women and child development			
18	Organising Blood testing Camp	Women and child development			
19	Nutri Garden	Women and child development			
20	Awareness Campaign on anemia and related issues	Women and child development			

संकल्पना क्र. ९- महिला स्नेही गाव (Women Friendly Village) - उपक्रम

U	In	ti	ec	l F	u	nd
$\overline{}$	,	u	-		u	···

Sr.No.	Activity name for GPDP	Focus Area			
21	Supplementary medicines	Women and child development			
22	Identification and monitoring	Women and child development			
23	Organising Blood testing Camp	Women and child development			
24	Nutri Garden Women and child development				
25	Awareness Campaign on anemia and related issues	s Women and child development			
26	Supplementary medicines	Women and child development			
27	Preparation of Schematic Beneficiary List	Health and sanitation			
28	Supervising Health Services	Health and sanitation			
29	Awareness Campaign on the schemes	Health and sanitation			
30	Preparation of Schematic Beneficiary List	Welfare of the weaker sections			
31	Monitoring Access of Schematic Benefits	Welfare of the weaker sections			
32	Preparation of Schematic Beneficiary List	Education			
33	Monitoring School Enrolment Education				
34	Facilities for School-going Children	acilities for School-going Children Education			
35	Financial Aid/Scholarship	Education			
36	Financial Aid/Scholarship	Education			
37	Preparation of Schematic Beneficiary List	Women and child development			
38	Monitoring Services - ICDS	Women and child development			
39	Supply of equipement -ICDS	Women and child development			
		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·			

सशक्त पंचायत सतत् विकास